

TÜRKİYE'NİN GÜVENLİK SORUNLARI ALARM VERİYOR

Yrd.Doç.Dr.Sait YILMAZ

21' nci Yüzyılın ilk çeyreğinde küresel güç dengesi piramidinde Türkiye henüz "Sınırlı Bölgesel Güç" olarak yerini almaktadır. Ancak modern tarihin, Türkiye'nin önüne çıkardığı fırsatlar iyi değerlendirildiği takdirde, bölgesel ve küresel güç arasında bugünkü Rusya'nın konumuna yakın bir güç konumu elde edilmesi mümkün olacaktır. 21' nci Yüzyılın başlarında AB'ye girmeyi planlayan Türkiye, AB ve ABD ile ilişkilerini gözden geçirmek, Çin ve Rusya ile çatışmadan, ulusal çıkarlarını sağlayacak ve idame ettirecek dengeli ve proaktif politikalar uygulamak zorundadır. Türkiye, geniş olduğu kadar, sorunlar, çatışmalar ve istikrarsızlıklar içeren bir coğrafyada yaşamaktadır. Türkiye'nin güvenlik sorunları alarm zilleri çalarken enerjisini ve dikkatini terör ve rejim ile ilgili iç çekişmelere ayırmak zorunda kalan Türk Silahlı Kuvvetleri zor bir dönemden geçmektedir. Bu makalede AB sürecinde yaşanan gelişmeler ışığında Türkiye'nin güvenlik sorunları ve yapılması gereken güvenlik reformları üzerinde duracağız.

Türkiye'nin ABD ve AB ile ilişkileri.

Türkiye, ABD ve AB hegemonya kurgusu içinde içerden ve dışarıdan ağ stratejisi ile ılımlı İslam devleti modeline dönüştürülme sürecine girmiştir¹. Bu süreç Türkiye'nin gündemini kısırlaştırmakta, AB süreci ve reformları ülkenin güvenlik parametrelerinin aşınmasında hızlandırıcı bir kurgu sağlamaktadır. ABD ve AB'nin kurguladığı ülke içi medya-sermaye tekeli, üniversiteler, sivil toplum örgütleri içine yuvalanan post-modern bir tabakanın oluşturduğu propaganda ve etki ağı AB reformlarına devam baskısı altında ülke içi birlik, ulusal değerler ve güvenlik parametrelerinin çözülmesi işlevini yerine getirirken, irtica ve bölücülük de AB süreci ile siyasallaşarak amaçlarına ulaşma yönünde önemli mesafe kaydetmişlerdir.

Türkiye'ye AB üyelik sürecinin verilmesi ile başlatılan süreç içinde söz konusu ağ vasıtası ile aşağıdaki kurumlar etkisiz ve inisiyatif kullanamaz hale getirilmiş veya getirilmeye çalışılmaktadır.

(1) 1997'den itibaren devlet içinde derin devlet ve çeteleşme bahanesi ile istihbarat organları baskı altına alınmış, bu tür organların görüş bildirmesi bile demokrasi karşıtı olay haline getirilmiştir.

(2) 2003 yılındaki reformlar ile Milli Güvenlik Kurulu (MGK) ve MGK Genel Sekreterliği de işlevsiz hale gelmiştir. Batıdaki çok güçlü örneklerine rağmen MGK Genel Sekreterliği'nin devlet güvenliği ile ilgili süreçleri (istihbaratın yönlendirilmesi ve koordinasyonu, propaganda ve psikolojik savaş ile örtülü operasyon ve faaliyet konularında onay ve hukuksal meşruiyet zemini olma) fonksiyonu bulunmamaktadır.

(3) Halihazırdaki AB üyelik süreci ve Anayasa tartışmaları Türk Silahlı Kuvvetleri'nin de pasifize edilmesi ve etkisiz hale getirilmesi ile ilgili bir kurguyu gündemde tutmaktadır.

¹ Söz konusu hegemonya kurgusu ve ağ stratejisi için bakınız: (1) Sait YILMAZ: 21.Yüzyılda Güvenlik ve İstihbarat, 2. Baskı, Milenyum Yayınları, 2007. (2) Sait YILMAZ: Güç ve Politika, ALFA Yayınları, 2008.

(4) 2000'li yıllar ile birlikte ulusal hukuk sistemi de siyasallaştırılmaya, Anayasa'nın temel ilkelerine aykırı oluşumlarla mücadelede baskı altına alınmaya çalışılmaktadır. Ülkede yürütme-yasama-yargı arasındaki kuvvetler dengesi iktidarın siyasal ihtirasları uğruna kaybolmuş, ülke kutuplaştırılarak iç çatışmaların önü açılmıştır. Bu kapsamda kolluk kuvvetleri de kendi yetkilerini pek çok kez aşarak siyasi iktidarın her türlü muhalefeti susturma aracı haline gelmiştir.

Türkiye'nin Soğuk Savaş'tan günümüze devam eden yapısal güvenlik sorunları; ABD ile gittikçe çakışan çıkarlarımız ve AB üyelik sürecinin neden olduğu güvenlik aşınmaları karşısında çok daha belirgin hale gelmiş, sorunlar gittikçe kapsam değiştirirken mevcut iktidarın niteliği nedeni ile güvenlik yapısındaki iç tıkanıklıkların artması durumu daha da içinden çıkılmaz hale getirmiştir. Ulusal güvenlik sistemimizin güvenlik endeksli olması nedeni ile politikalar hazırlıksız bir şekilde geriden gelmekte, reaktif sistem nedeni ile kendi çıkarlarını korumak için ön almak yerine edilgen bir şekilde başka ülkelerin politikalarına göre pozisyon belirlemek zorunda kalınmaktadır.

Türkiye'nin Güvenlik Kurgusunun Yapısal Sorunları.

Türkiye, dış politikada alternatif üretemezken belirgin bir güvenlik konsepti ve kurgusu olmaması ve iç siyasi sıkıntılar nedeni ile sadece TSK'ya dayalı güç politikası uygulama yeteneği de aşınmaktadır. Güvenlik kurgusu içinde hükümet-sivil-asker-üniversite-araştırma merkezleri-elit tabaka gibi sürece katkıda bulunacak aktör ve kurumlar dahilinde bir kurgu ve entegrasyon olmadığı için politika ve strateji üretmekteki sıkıntılar devam etmektedir. Ülkenin en önemli sorunu mevcut iktidarın rejim ile ilgili sorunları nedeni ile sivil-asker ilişkilerindeki tıkanıklık, bunun sebep olduğu ülke için ulusal vizyon ve kendi çıkarlarına uygun roller belirleyememektir.

Güvenlik kurgusu ile ilgili yapısal sorunlar aşağıdaki gibi sıralanabilir;

(1) Siyasi konularda olduğu gibi güvenlik alanında da karşılıklı itimatsızlık nedeni ile sivil-asker kurumsal işbirliği büyük ölçüde işlemez hale gelmiş; inandırıcı, entegre ve birbirinden güç alan bir güvenlik politikası oluşturma ve uygulama imkanı kalmamıştır.

(2) MGK Genel Sekreterliği'nin ülke güvenliğinin temel kurgusu olma rolü kaybolmuştur.

(3) Ülke istihbarat kurgusunun temeli olan Milli İstihbarat Teşkilatı önemli işlevler için gerekli siyasi ve hukuki destekten yoksundur; örtülü operasyonlar başta olmak üzere ihtiyaç duyduğu yasal düzenlemeler, reform ve yenilikler bir kenara bırakılmıştır.

(4) Hukuk sistemi AB sürecinde siyasallaştırılma sürecine girmiş, ülke güvenliği ile ilgili konularda AB baskısına maruzdur.

(5) Atatürkçülük, ulusal kimlik, ulusal değerler, egemenlik gibi Anayasa ve Cumhuriyet yapımızın temel unsurları hızlı bir erozyona maruz kalmış, ülkenin temel değerleri yozlaştırılma sürecine girmiştir.

(6) Bölücüler 1990'lı yılların ikinci yarısında askeri sahada yenildiği ve büyük ölçüde yok edildiği halde siyasi ve ekonomik tedbirler ile askeri başarı desteklenmemiş, AB süreci ile siyasi güç kazanmalarının ve amaçlarına siyasi yollardan ulaşmalarının önü açılmıştır.

(7) İrtica ve bölücülük Cumhuriyet tarihinin en tehlikeli boyutuna ulaşmış, buna daha büyük boyutta Post-modern tehdit ilave olmuştur.

(8) Balkanlar; Yunanistan'a, Karadeniz ve Orta Asya enerji hatları ile birlikte; Rusya'ya teslim edilmiştir. Kuzey Irak kaybedilmiş, Kürt devletinin fiilen kurulmasına göz yumulmuş, buradaki çıkarlarımız terörle mücadeleye indirgenmiş, Orta Doğu'daki çıkarlarımız ABD'nin insafına bırakılmıştır.

Türkiye için güvenlik reformu ihtiyacı alarm çanları çalıyor.

Türkiye'nin iç güvenliğine yönelik olarak irtica ve Post-modern tehditin geldiği aşama bölücü tehdidin önüne geçmiştir. Siyasal İslam'ı temsil eden iktidar kendi gizli gündemini sinsice uygulamak için engel olarak gördüğü TSK.ni yıpratmak amacı ile geldiği günden beri ordu personelinin maaşına zam yapmamakta, yandaşı olduğu basın vasıtası ile her fırsatta Ordunun kamuoyu önündeki prestijini sarsacak yayında bulunmakta, Silahlı Kuvvetleri ve hukuk sistemini baskı altına almak için hukuk dışı yollar ile birlikte dış dinamikleri kullanmaktadır. Türkiye'yi ABD ve AB'ye prangalama görevi almış, içinde ajan-provokatörlerin yer aldığı bir kısım sermaye-medya tekeli ise sözde demokrasi adına ifşaatlarda bulunarak Silahlı Kuvvetleri ve bir bütün olarak güvenlik sistemimizi yıpratmaya ve etkisiz hale getirmeye çalışmaktadır.

Gelinen aşama sivil ve asker istişare sistemi ve güvenlik kurumları çalışmadığı, istihbarat ve hukuk sistemi siyasi baskı altında kaldığı için politika ve strateji tespit edemeyen ve güç kullanma yetisini sürekli kaybeden bir Türkiye'dir. Bununla beraber, tüm olumsuzluklara rağmen Türk Silahlı Kuvvetleri bir yandan başta terörle mücadele olmak üzere güvenlik rollerini diğer yandan mevcut kuvvet ve kabiliyetlerini çağa uydurma gayretlerini başarı ile sürdürmektedir. Güçlü ve dış etkilere dayanaklı bir güvenlik kurgusu için öncelikle ve en az ABD, İngiltere ve Almanya'daki kadar güçlü bir devlet yapılanmasına ihtiyaç vardır. Bu kapsamda, Cumhuriyet rejimi ile barışık bir iktidar ile birlikte güvenlik ve istihbarat fonksiyonları ile ilgili devletin yapısal değişikliklere gereksinimi bulunmaktadır.

AB sürecinin ve yakın coğrafyasındaki ABD müdahalelerinin etkisi ile Irak ve Kıbrıs'taki gelişmelerin gösterdiği gibi Türkiye kendi güvenlik sorunlarının çözümünde dış kaynaklı siyasi ve ekonomik yaptırımlara oldukça bağımlıdır. Politika ve strateji üretmekteki sıkıntılarının yanında hayati çıkarları söz konusu olduğu halde güç kullanmaktan ve güç projeksiyonsuzluğu nedeni ile etki sağlamaktan uzaktır. Ülkenin yumuşak gücünü oluşturacak sivil kabiliyetler geliştirilemediği gibi dış fonlarla yönlendirilen sivil toplum örgütü veya kuruluşu görünümlü unsurlar bozucu özellikleri ile kendileri güvenlik sorunu olmaktadır. Türkiye, sadece Silahlı Kuvvetlerinin caydırıcılığına dayanan; reaktif ve ulusal güvenlik endeksli güvenlik konseptini aşarak "ulusal çıkar endeksli" ve "yumuşak güç"ün tüm unsurlarını bir güç projeksiyonu içinde birleştirmiş yeni bir güvenlik kurgusuna ihtiyaç duymaktadır.

Yeniden tanımlanmış ulusal çıkarlarına uygun olarak yumuşak gücü esas alan güç projeksiyonu çerçevesinde çevresindeki güvenlik ortamını proaktif olarak şekillendirecek yeni bir güvenlik konsepti ve buna uygun etki ve kontrol sistemi oluşturulmalıdır. Bu güvenlik konsepti dahilinde ülkenin politika ve strateji oluşturma ve uygulamada önünü açacak şekilde MGK Genel Sekreterliği'nin Türkiye'nin iç ve dış güvenlik ortamının şekillendirilmesinde meşru çatıyı oluşturmalıdır. Silahlar Kuvvetler dışında güvenlik ortamının şekillendirilmesinde zorlayıcı niteliği olan örtülü ve açık güç unsurlarının geliştirilmesi ve bu kapsamda özellikle örtülü operasyon kabiliyetleri için ABD ve İngiltere'deki benzer uygulamalar paralelinde '(Sivil) Özel Askeri Şirketler'in kurulması teşvik edilmelidir. Türkiye'de geleceğin elit tabakasına

kaynak teşkil edecek savunma ve güvenlik stratejisti sivil uzmanlar yetiştirmek üzere Genelkurmay Başkanlığı'na bağlı 'Ulusal Savunma Akademisi' kurulmalıdır.

Sonuç yerine.

Soğuk Savaş sonrası kendine bir vizyon araya Türkiye, AB'nin temsil ettiği Post-modern anlayışın ülke güvenliği ile ilgili komplikasyonları anlaşılardan AB üyeliğine bir çağdaşlaşma projesi ve ülkenin önünü açacak yegane bir proje olarak körü körüne sarılmış ve ülkenin güvenlik parametreleri homojenleştirici niteliğini yitirme sürecine girmiştir. Türkiye, Soğuk Savaş döneminden kalma Silahlı Kuvvetlerin caydırıcılığına dayalı güvenlik vizyonunu aşarak bir an önce yumuşak gücü esas alan pro-aktif ve ulusal çıkar eksenli bir güvenlik reformu için düğmeye basmalıdır. Bunun için öncelikle bu reformların düşünsel alt yapısını oluşturacak entelektüel bir birikim sağlanmalıdır.